

Rozhovor

O konstituci *Gaudium et spes*

s Karlem Skalickým

Prof. Dr. Karel Skalický, Th.D. se narodil 20. května 1934 v Hluboké nad Vltavou. Po studiích na Vysoké škole zemědělské se rozhodl pro kněžství. Odešel proto z vlasti do Říma, kde vystudoval filosofii a teologii na Lateránské univerzitě. V roce 1961 přijal kněžské svěcení a stal se druhým sekretářem kardinála Berana. Od roku 1968 vyučoval na jmenované univerzitě. Stal se řádným profesorem fundamentální teologie a vedoucím specializace v religionistických vědách. Po pádu komunistického režimu se roku 1994 vrátil do Čech a působil jako farář v rodném městě. Od svého návratu doposud je profesorem Teologické fakulty Jihočeské univerzity.

Jak prozrazuje Editorial, v aktuálním čísle *Caritas et veritas* najdete především příspěvky, které byly proneseny na konferenci pořádané u příležitosti „padesátých narozenin“ koncilního dokumentu *Gaudium et spes*. O konferenci následně zpravoval článek uveřejněný v Lidových novinách z pera Martina C. Putny. Autor si posteskl nad tím, že koncil se jaksí vytratil z paměti veřejnosti. Ocenil fakt, že Teologická fakulta JU si na tuto událost vzpomněla a připomíná ji. Vysvětluje (si) to tím, že instituce žijí duchem svých zakladatelů a u založení fakulty stál profesor Karel Skalický, přímý svědek koncilního dění. „Pro Budějovice tedy koncil není jen knihou dokumentů. Koncil má v Budějovicích tvář – tvář moudrého, vlídného a radostného starého muže...“, napsal dále Putna. Profesor Skalický už o sněmu vypověděl mnoho. Přesto se domníváme, že rozhovor s ním, třeba jen kratičkový, je v dané souvislosti více než žádoucí. Proto jsme položili tomuto „moudrému muži“ několik otázek, přičemž jsme se snažili vyhnout otázkám již dříve zodpovězeným.

Pane profesore, v čem především spatřujete „radost a naději“ lidí dnešní doby, které by měly být také „radostí a nadějí učedníků Kristových“? A co podle Vašeho soudu zapříčiňuje smutek a úzkost soudobého člověka? V čem obzvláště by s ním církev měla být solidární?

Radostí a nadějí lidí dnešní doby je, myslím, každá zpráva o smíření, o dosažení porozumění nebo i jen o zmírnění napětí. Vlévá je ochota ke spolupráci mezi mocenskými bloky, mezi jednotlivými státy, mezi různými politickými uskupeními a stranami, mezi odlišnými národnostmi, mezi jednotlivými náboženstvími a nakonec i mezi dvěma zneprátenými sousedy ve společně obývaném domě nebo mezi rozhádanými manžely. V takových situacích se nemůže neradovat žádný člověk dobré vůle a raduje se též Kristův učedník, který souzní s Mistrovými slovy: „Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny.“ (Mt 5,9) A co zapříčiňuje smutek a úzkost soudobého člověka? Právě všechno to, co znemožňuje jeho radost a naději, co znemožňuje mír, a to je válka v mnoha svých odstínech.

Když byl dokument schválen a představen veřejnosti, překvapilo Vás něco v jeho obsahu?

Musím se přiznat, že dokument jsem začal číst pozorně teprve, když jsem byl v roce 1966 pověřen jeho překladem do češtiny. V té práci jsem však byl zvýhodněn tím, že jsem byl přítomen u diskusí, které v rámci jednání o 13. předloze probíhaly ve sněmovní síni. A tam jsem byl mile překvapen a povznesen na duchu, když jsem viděl tu naprosto svobodnou výměnu názorů, která se v několika málo případech přiblížila skoro až k bodu varu. Tato svoboda, která vládla v místě jednání, byla pro mne skutečně povznášející. Pokud jde o četbu dokumentu, která byla svázána s jeho překládáním, mohu říci, že mě tenkrát, v mém prvním setkání s textem konstituce, nejvíce nadchlo, jak koncilní otcové vyjadřují své souznění s novodobou humanistickou tradicí, když říkají, že „není nic opravdu lidského, co by nenalezlo v jejich srdci odezvu“ (č. 1).

Kdybyste tenkrát, před půl stoletím, byl členem přípravné komise podílející se na vzniku konstituce, co byste asi byl zdůraznil?

Za předpokladu, že bych už tehdy byl měl takový vhled do církevních dějin a byl si uvědomoval, odkud vyvěrají mnohé problémy, s nimiž se církev potýkala na koncilu i po něm a s nimiž se bude potýkat nadále, vyžadoval bych, aby odstup od bully Bonifáce VIII. *Unam sanctam*, který je v textu konstituce naznačen v č. 42 a v poznámce 11, byl vyjádřen jasněji a ne tak zastřeně, takže běžný čtenář nemůže postřehnout, o co tam vlastně běží.

Na závěr našeho krátkého rozhovoru se Vás chci zeptat, co z poselství *Gaudium et spes* a vůbec celého koncilu by mělo dolehnout k našim uším? Našel byste třeba některou větu, o níž se domníváte, že je podstatná?

Je to věta v č. 93, která sice není v „exhortativu“, ale která by se tak, věřím, měla číst. Zní: „Věrně se proto (křesťané) drží evangelia a využívají jeho síly, a tak se ujímají spolu se všemi, kdo usilují a hledají spravedlnost, **ohromného díla**, které mají zde na zemi uskutečnit a z něhož budou skládat účty tomu, jenž bude posledního dne všechny soudit.“ (Důraz na slovní spojení „ohromného díla“ kladu já).

Pane profesore, srdečně Vám děkujeme za rozhovor.

Kateřina Brichcínová